

גורסה תימו

שילדים

זמני פניסת וציאת השבת

פרשה	כניסת	ציאת
מקץ	16:26	17:27
ויגש	16:31	17:32
ויחי	16:37	17:37
שמות	16:44	17:43

*לפי זמן ת"א.
לזמן ירושלים יש להויריד
15 דקות לכניסת השבת.
לזמן חיפה להויריד
9 דקות לכניסת השבת.

ירחון לחודש טבת הגשע"ז ליצירה בשכ"ח לשטרות
העורך: שמואל מחפוד יצ"ו כתובת המערכת: רחוב הגר"א ו, רה"ע

מצב רבוא'י

מ"ד הגאון הגדול הרב פנחס קורח שליט"א

פך השמן הטהור

קבעו חכמים לעם ישראל ההדליק נרות חנכה בכל בית, לפירסם את הנס בנרות חנכה שמעט מן האור דוחה את חשכת תרבות יוון, וקבעו ימים אלו לומר הלל שלם בכל יום. כדי להודות ולהלל לבורא עולם על כל הישועות הנסים והנפלאות שעשה לאבותינו. וכך אומרים בשעת ההדלקה "הנרות הללו אנו מדליקין, על הנסים וכו'", כדי להודות לשמך על נסיד ועל נפלאותיך ועל ישועותיך. הנסים והנפלאות מלזים את עם ישראל בכל הדורות, להצילם ולתת להם שארית ופליטה מכל האויבים השונאים את עם ישראל, ולא נטש ה' את עמו בעבור שמו הגדול, ומציל אותם מבין שני אריות, וכפי ההודאה בן הישועה, וכמו שעשה עמנו נסים ונפלאות בעבר, כן יעשה עמנו בכל דור ודור להושיע את עם ישראל מכל צריהם, ויגאל אותנו וישיב בנים לגבולם, ונראהו עין בעין בשבוע אל נוהו כפתוב, כי עין בעין יראו בשבוע ה' ציון. אכ"ר.

ימי החנכה הם ימי הלל והודאה על הנסים ועל הנפלאות שנעשו לאבותינו, המצוות האמורות בימים האלו הן הדלקת נרות חנכה בפתחי הבתים ואמירת הלל בכל יום מימי החנכה. אכילת ספגניות אינה מצוה מיוחדת לחנכה. בתודעה שלנו ימים אלו הם ימי שמחה והודאה על נס הנצחון של רבים ביד מעטים, שחרפו נפשם כדי לגאל את עם ישראל משעבוד מלכות יוון. ואכן צריכים אנו להבין מה נשתנה שעבוד מלכות יוון מכל השעבודים והגזרות שעם ישראל סבל מהם. וההסבר לכך הוא, כי לא היה זה שעבוד רגיל, אלא דכוי קומתו הרוחנית של עם ישראל ששמר אמונים לתורה ולמצוות. ואחר שהעמיקו הדפוי בגזרות שמד נוראיות כדי לטמא את קדשת עם ישראל, עמדו החשמונאים להלחם ולעמד על קדשת וטהר עם ישראל ואמונתו היחידה בבורא עולם. ונוכל ללמד שכן היו פני הדברים מדברי הרמב"ם בהלכות חנכה. וכך אומר הרמב"ם:

בבית שני כשמלכו יוון, גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם, ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות, ופשוטו דם בממונם ובבנותיהם, ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות, וטמאו הטהרות, וצר להם לישראל מאד מפניהם, ולחצו לחץ גדול עד שרחם עליהם אלקי אבותינו והושיעם מידם, וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגו והושיעו ישראל מידם, והעמידו מלך מן הכהנים, וחסרו מלכות לישראל יותר על מאתים שנים עד החרבן השני.

וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדו בחמשה ועשרים בחדש כסלו, ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור אלא פך אחד, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, והדליקו נרות המערכה שמונה ימים, עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור.

ומפני זה התקינו החכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת ימים האלו שתחלתם מליל חמשה ועשרים בכסלו, ימי שמחה והלל. ומדליקין בהם הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה משמונת הלילות. וימים אלו הם הנקראים חנכה וכו'.

באור הדברים, גזרות היונים היו נגד התורה והמצוות. גם על ממונם של ישראל גזרו גזרות לכתב על קרן השור ועל פתחי הבתים שאין להם חלק באלהי ישראל. וכל בת ישראל ביום חפתה תהיה אצל ההגמון תחלה, כדי לבטל את הצניעות והקדשה מעם ישראל. גם טמאו את המקום המקדש לעם ישראל, הוא בית המקדש, ופרצו שם פרצות. וחלק נכבד מן העם נספחו והשפיעו מתרבות יוון, עד שבגוי חשמונאי, קמץ הגבורים, אצרו עז בעזר אלוהי ונלחמו בחרוף נפש כדי להשתחרר מהעל המדכא של היונים. וכאשר רצו לחדש את העבודה בבית המקדש בהדלקת המנורה, לא מצאו שמן טהור רק פך שמן אחד שהספיק להדליק המנורה יום אחד, וה' עשה להם נס, ומעט השמן הספיק לשמונה ימים עד ששישגו שמן טהור. ולזכר הנסים והנפלאות שעשה להם ה' בנצחון המעטים כנגד הרבים ושחרורם מעל היונים, שבא לידי בטוי בנס פך השמן הטהור שנותר לפליטה בבית המקדש,

צדק השור

ילדי החנכה

כלנו הילדים אוהבים את ימי החנכה, שמחתם של הילדים בתימן בימים האלו היתה אף גדולה יותר, המחשה לכך נתן לראות בתאורו של מ"ר הרה"ג יוסף קאפח זצ"ל בספרו "הליכות תימן": בשביל הילדים והנער היו ימי חנכה כימי חג ממש. בכל יום, לפנות ערב, נותנת האם לבנה מטבע קטן, "חצי בקשה". הילד ממחר לשוק, קונה במחצית מאותה מטבע

"עצרה גזר" (אגדת גזרים), קטנים ורבים, ובנותי ספר דק, שהחנונים מכינים אותו בצורות גזר קטנים, ומוסיפים עליו קמח של צבע אדם (דודה חמרה). הילד חוזר לביתו בשמחה, שם את הספר והצבע לתוך בקבוק קטן, ממלאו מים וזה נהפך לנוזל אדם מתוק הדומה לזין שהגדולים רגילים לשתות, ונקרא "שראב חק אלחנכה", יין של חנכה. האם רוחצת ומקננת את הגזר וכן מכינה בשביל בנה "זבדיה לסיס" - קערית קטנה של תבשיל קטניות, עדשים או דורה. בערב מתעדים הקטנים בבית אחד השכנים, ילדים וילדות בגיל רך יחד, כדי לחג את החנכה. חגיגות אלה נערכות במבוא הבית, מקום שם דולקת החנכה. בעלת הבית המארחת, פורשת על קרקע המבוא שטיחי צמר, שוכב יצאו מלל שמוש בחדרי הבית, ועליהם יושבים החוגגים. הקטנים יושבים בהסבה כדרך הגדולים, אוכלים "לסיס" וגזר ושותים "יין", מכבדים זה את זה מינים כדרך שנוהגים הגדולים, וכטוב לבם ביין מפזמים בעליצות (בנגון של "מפי אל", המושר בשמחת תורה בבית הכנסת) את פזמונם היחיד והאחד לכלם: "יא חנכה חנכני דק עמראן ופתחי לי".

מאכלות תימן

בן השיד

על פי י. ח'בי, מתוך הספר 'מפגלי הצדיק',
שיצא לאור בעזרת ה' בקרוב בספר "אגדות תימן".

קאת ומשוחחים על דא ועל הא, ומקמים דיונים והתעצויות בעניניהם.
הבן היה אהוב על אביו השני מאחר והיה בנו יחידו, ולכן היתה גאותו של השני
כשבנו יחידו ישב לידו בכל ישיבה ואספה שבה נפגש עם שאר השוכים.
עברו מספר ימים מהיום שבו התחייב הגוי לפני הרב לתת עבור בית הכנסת שני
פחי שמן, והגוי בן השיד לא עמד בדבורו, ולא חשב לקיים את הבטחתו לרב.
והנה באספה הראשונה של השוכים מאז המקרה בבית הכנסת, ישב בן השיד
כהרגלו ליד אביו, ולפתע נאנק מתוך חנק, והכחיל, ועיניו בלטו, ונשימתו כבדה
עליו. מצבו החמיר עד שכל הנוכחים חרדו לגורלו, וכל שעשו על מנת להקל עליו
ולרפאו לא עזר. כך נמשך הדבר דקות ארוכות. והנה כאשר נראה כי אפסה כל
תקוה, שב בן השיד לאיתנו כאלו לא ארע דבר, השוכים חזרו לעסוקם, אך הנה
שוב נחנק. ותופעה זו חזרה על עצמה מספר פעמים.
אביו של אותו גוי ידע כי עד לאותו יום בנו תמיד היה בריא, והבין כי לא לחנם
באה צרה זו, אלא בודאי בנו עשה דבר שאינו כשורה. שלף האב את השרייה
[חבר קטנה] מנדנה, ונשבע כי ישחט את בנו לעיני כל הנוכחים אם בנו לא יספר
לו מה עשה, ועל מה זה באה לו תופעת חנק מספר פעמים לסרוגיו.
הבן נאלץ לספר בפני כל הנוכחים כי פרץ לבית הכנסת של היהודים, ואת כל אשר
ארע לו שם עד שהרב של היהודים שחרר אותו. השני הבין כי בנו נענש על מעשיו
הרעים, ונחפז לאזור רבוע שבו התגורר רבי חיים. הוא נגש אל קבוצת הרב ובקש
ממנו שיבטל את רע הגזרה שפקדה את בנו, וחזר ובקש והתחנן על חיי בנו, עד
שהרב נעתר והבטיח כי בעזר השם יבריא בן השיד, אך בתנאי שיקים את הבטחתו
להביא שמן עבור בית הכנסת, ועוד תנאי שלא ישוב לעולם לעשות כדבר הזה, לא
באותו מקום ולא במקום אחר. השני הלך והביא מלבד השמן, גם מטבעות כסף
עבור בית הכנסת של היהודים, וגם כבש, וכל זה לכבוד בית הכנסת. ונעשה בזה
קדוש שם שמים ברבים, באזור יהוד אל רבוע בכולאן שבתימן. זה הוא שאמר
הכתוב: "אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו" (ישעיה ג, יא).

באחד מימי החול, כשהגיע הצדיק מארי חיים מוסא ח'בי כמנהגו מקדם לפנות
בקר לבית הכנסת, פתח את דלת בית הכנסת, הדליק את הפתילות להאיר את
חלל בית הכנסת, והנה הוא רואה גוי תלוי ותפוס בגדו על יתד ברזל מעל פתח
בית הכנסת. אותו הגוי היה כמו "גלם קפוא" ולא יכל לדבר. הרב אמר מה שאמר
כדי שאותו גוי יוכל לדבר, והנה הגוי החל מתחנן על נפשו, ובקש מהצדיק שיוריד
אותו מעל היתד שעליה נתלה בבגדו, אל רצפת בית הכנסת.
אמר הרב לגוי: "קדם תאמר לי מי אתה? מה אתה עושה כאן? ואיך נתלית בבגדך
על היתד הגבוהה שמעל לדלת בית הכנסת?" כמובן שהרב ידע את התשובות,
אך הוא רצה שהגוי יודה במעשיו הנלוזים ולא יחזר לעשות כן. הגוי התצוף סרב
לענות לשאלות הרב. כשראה הרב כך, התעלם מהגוי והשאיר אותו תלוי בבגדיו,
ולשב במקומו הקבוע והחל ללמד.
ראה הגוי כי הרב מתעלם ממנו, פנה לרב ואמר: "אני אספר לך רק אם תוריד אותי
מכאן". ענה הרב לגוי: "קדם תענה לשאלתי ואחר כך אוריד אותך". כשראה הגוי
שאין לו ברירה, ספר כי בא לגנב ספר תורה. הוא נסה לפרץ את דלת בית הכנסת
ולא יכל, כי דלת בית הכנסת היתה חזקה מאד - את הדלת בנה הרב בעצמו שהיה
גם בעל מקצוע - ולכן פרץ דרך הגג ונכנס. כשהגיע להיכל בית הכנסת ושלח ידו
אל עבר ספר התורה העתיק שבבית הכנסת, נזרק בעצמה חזקה באויר עד שנתלה
באויר על היתד שמעל פתח בית הכנסת. (ספר התורה המדבר הוא "ספר אליהו")
הנמצא היום בבית הכנסת "בית יעקב" בשכונת 'שער' שבפתח תקוה. במשך
השנים כאן בארץ החלפו מספר יריעות מספר התורה העתיק, עקב פגמים שנגרמו
במשך הזמן.
עוד ספר הגוי כי הוא בנו של שיד עשיר וחשוב באזור, ואמר את שמו ואת
שם אביו. אמר הרב לגוי כי עליו לתת שני פחים שמן להדלקת הפתילות בבית
הכנסת. הגוי הסכים, ולאחר מכן שחררו הרב.
אביו של אותו הגוי היה מגדולי השוכים באזור, וכל הנכבדים היו באים אליו,
ולשבים בדיואן [=חדר האורחים] על שטיחים ודרגשים, מעשנים נרגילות, לועסים

האכה ואנה

הדלקת נרות חנכה

מנהגים שונים ישנם בקהלות ישראל בדיון הדלקת נרות חנכה. האם
רק בעל הבית לבדו מדליק, או שגם יתר בני הבית, הדולים והקטנים.
מנהג תימן הוא שרק בעל הבית הוא זה שמדליק, ולא הילדים, והוא
מוסיף והולך: בלילה הראשון מדליק נר אחד, בשני שני נרות, עד
שבלילה השמיני מדליק שמונה נרות.
יש לציין, כי מנהג מעין היה בכמה קהלות בתימן, ביניהן צנעא, רדאע
ועוד. בכל שמונת ימי חנכה היו יוצאים הילדים מבית הכנסת לפני
הנרות - תכף אחר תפלת ערבית, כדי לזכות נשים אלמנות או כאלו
שבגליהן אינם נמצאים בעיר. הילדים היו מסתובבים ברחובות העיר,
ומכריזים בקול: "חנכה, חנכה" מתוך הבית היתה קוראת האשה לאחד
הילדים העוברים על יד ביתה, ומזמינה אותו להדליק עבורה נרות חנכה.
תחרות היתה בין הילדים, מי הצליח להדליק יותר, וכך חנכו הילדים
לקיים המצוות.

שיר הלל

סדר קידוש והבדלה, שירות וברכות.
כולל: שירי דיואן, שירי ספרד, שירים
חסידים, שירים לכל עת, ברכת המזון
בנוסחים: בלדי, שאמי, ספרד ואשכנז,
ברכת מעין שלש, סדר שבע ברכות ועוד.
כולל תרגום למילים שבערבית וארמית.
192 עמודים צבעוניים ומרהיבים.

גודל ספר 17 ס"מ x 12 ס"מ

במחיר של: 8 ש"ח

במקום: 15 ש"ח

נוסח רימון

הנריס להפצה יהדות תימן

המבצע מוגבל ללקוחות פרטיים ולא למשקקים
ולחודש סתת התשע"ז בלבד, עד גמר המלאי.

* ספרים * טליתות * דיסקים * לבוש תימני * גריל לפיתות * פלטה מתקפתלת לשבת ועוד.

רחוב בירנבוים 26, בני-ברק א'-ה': 10:00-21:00, יום ו': 9:00-13:00

טל: 053-3336661 03-6781444

נביאע לחודש סבת

פיצוח וששסוע

פתרו את השאלות וגלו מהו שמה של המגלה שאותה
נהגו אבותינו לקרא בתימן בימי החנכה...

1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								

1. השלימו: שעשית עם אבותינו

ההם בזמן הזה.

2. מאפה נפץ לימי החנכה.

3. שם אביו של מתתיהו.

4. המלה השלישית במזמור של חנכה.

5. מספר ימי החנכה.

6. בו הדליקו את המנורה.

7. ברכה שמברכים רק בלילה

הראשון של חנכה.

8. אותו משמיטים מהתפלה

בימי החנכה.

9. כיצד בנו יהודי תימן את

מנורת החנכה?

10. בזמן איזו מלכות התרחש גס חנכה?

הזוכים לחדש כסלו

הילד הנעים ישראל גיאת הי"ו מרמת אשכול,

ושמעון כהן הי"ו מתל אביב.

בין הפותרים נכונה יגורל מכונית מפא"ר,

את הפתרונות יש לשלח לשמואל מחפוד - הגר"א 1 ראש העין.

נתן לממש את הזכיה ב"נוסח תימן" בירנבוים 26 בני ברק.